

A pult és környéke

Hol volt, hol nem volt, még a Kigyó patikán is túl, volt egy csemegebolt és annak egy zöldségsztálya. Ezen a zöldségsztályon pedig gyönyörű szép zöldborsó. Annnyira szép, hogy sorba álltak érte a vevők, boldog volt, aki magának mondhatta belőle egy fél kilónyt. Csak akkor komorult el az arca, amikor meglátta, hogy egyikük nylonzacskójába bent a raktárban mértek ki még szebb, még kívánatosabb, még gyönyörűbb zöldborsót. S ráadásul az orra előtt, ugyanazon a mérlegen mérték le. Am mivel ők csak amolyan egyszerű vevők voltak, nem szóltak egy szót sem, nem írtak be a kacsalábon forgó panasz-könyvbe, csak morgolódtak magukban.

Itt a vége, fuss el véle — fejeznék be a szabályos mesemondó, aki még nem tudja, mennyi mindent lehet a csak morgoló vásárló szemére vetni. Miért nem szól az üzletvezetőnek, miért nem kéri a panaszkönyvet, miért nem és miért nem, a végtelenségig. Mert valóban kissé elhatalos az egyszerű vevők többsége, mikor érdekeik megvédéséről van szó. Magamból kiindulva: hányzor kellene a panasz-könyvkeresék és beírások torturáját végigszenvedni naponta, ha mindent komolyan venne az ember. Ha komolyan venné a visszahozott üres üvegekkel kelletlenkedő eladónó meditációit, vagy az ismerősebb vevőkkel lebonyolított beszélgetéseket. Pedig komolyan kellene venni, mert — ezt az újságíró több éves vevői tapasztalata igazolja — nem egyedi esetekről van szó. Új mechanizmusunk első időszakának jellegzetessége ugyanis az, hogy a kereskedelem időnként bizonytalanodik és az ebből eredő áruhiány ismét felvirágoztatja a protekciózást. Megírta például az újságíró egyszer, hogy a drága alma összehasonlíthat-

lanul szebb a bolt előtt, mint bent. De csak a bentiből vehet. Valamennyit talán használt is a megjegyzése. Akkor, Csupán azt a keserű humort sem nélkülöző eset történt meg vele, hogy — miután a tavasz végén már alma nincs — ugyanezt a játékot eperrel is végigjátszhatta.

A patronhiány végefelé, amikor a boltok már közepesen mennyiségű zöldséget kaptak, a rádió interjúk készített egy szimpatikus pesti üzletvezetővel, aki a patronhiányban szenvedő vevővel, hogy egyik nap még nincs, másik nap már nincs felkiáltással küldte el.

Akasztofahumorról megspékelt hivatkozási alap: húsz patrondobozt száz vevő közt úgysem lehet szétosztani. Sokkal könnyebb őt közzé. Mert hivatkozni tudni kell. Udvariasság is lehet udvariatlannak lenni. Vegyük például annak a kiszolgálónak ravasz udvariasságát, aki mosolyogva veszi fel a fagyaltblokkot az utánunk jött vendégtől, s ha reklamálnak, arra hivatkozhat, hogy sajnos ő nem láthatja, ki jön előbb.

A protekcióról, persze régen megírták már mindent, azt is, hogy semmi értelme nincs: hiszen, ha mindenkinek van valahol protekciója, akkor tulajdonképpen senkinek sincs, a különbségek kiegyenlítődnek, ott vagyunk, ahol voltunk. Csupán időt és ideget pazaroltunk naponta. Egymásért és a magunkért.

Mennyivel egyszerűbb lenne, ha így kezdődne az a bizonyos mese: hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy bolt, ahol minden vevő egyforma volt. S a pult alá sem rakott senki semmit. Hogy miért? Egyszerű az eset. Üvegből volt a pult.

Veress Miklós

Anyák beszélnek...

Elmúlt az anyák napja, el a gyermeknap is. Az év éh-köznapjait éljük, de ilyenkor is gondolni kell az anyákra és törődni velük. Kötelességünk ez most is; s általuk, velük együtt gondolni gyermekeikre — szintén kötelesség.

Az anyák közül is különösképp megérdemlik a gondoskodást, figyelmességet azok, akiknek nagyobb családdal kell bajlódni, törődni. Akik 5-6 vagy még több szájrúra főznek naponta. A nagycsaládok, a három vagy annál több gyermekes anyák sorsa, mindannyian tudjuk, nehezebb, mostohább a többiekénél. A családi életszínvonal is alacsonyabb.

Ezért van több, nagyobb, szívesebb segítség, támogatásra szükségük. De figyelni, óvni-e őket kellőképpen a közönség?

Fáradtság — fiatalon

A szegedi kenderfonógyárban jónéhány többgyermekes családanya munkálkodik. Először Soós Józsefnéval váltak szót közülük. Törékeny teremtés. Kerek, fiatalnak, de fáradtnak is tűnő arc. Fején a munkásnők piros baboskendője.

A kiszerező üzemből a keresztes gépen dolgozik, betanított munkakörben. 1670 forintot keresett a múlt hónapban. A férje fizetését is hozzáadva az ő átlagos keresetéhez, hónapról hónapra egy 3000 forintos tőkéből kell gazdálkodnia az öttagú családnak.

— A fiam 14 éves. A két kislányom — ikrek, úgy hasonlítanak, mint egyik tojás a másikra — 10 esztendő. Az asszonyka pedig harminckettő. De éveken nem fejzethető ki, amit fázadozott és fázadozik. Kezde azon, hogy 9 évig az anyóséknál laktak egy szobában, folytatva azzal, hogy — ugyan most már tanácsi lakásban élnek — a konyha, kamra, fürdőszoba mellé ma is egyetlen szoba jut ötékre („Elszerelni nagyobbra? Ahhoz félretett pénz kell, a pénz pedig elmegy mindig a legszükségesebbekre”). S mennyi munka, gond a gyerekekkel, milyen hamar ráesteledik a sok dolog közepette.

— Műszak végén, mikor hazamegyek, mindig azonnal le kell feküdnöm egy órára. Képtelen vagyok rá, hogy bármit is csináljak. Aztán már futja az erőmből estig.

Éjszakai műszakban

— Tegnap például mosás volt. Meg a szokásos a gyerekekkel. Most délelőttös vagyok, a férjem délutános. Ilyenkor sokat segít, ő a szakács. Tegnap is megfőzött, mire hazamentem.

— Tudja, az a baj, hogy kimerült vagyok. Járok is injekcióra — folytatja aztán. — Erősítőket adnak. Magas a vérnyomásom is, lehet, hogy az is a kimerültségtől van.

A gyerekek egyedül ott-

hon. Ez a nagy gondja Soós anyukának. Időnként úgy esik, hogy férjével egy időben dolgoznak. „Olyankor egyre otthon jár az eszem — mondja — csak nehogy valami baj legyen”.

Aztán a három műszakra, abból is az éjszakra terelődik a szó.

— Így van a beosztás. Olyan szempontból jó is, hogy ez egy állandó helyet jelent az embernek.

— S ha kérné, hogy... — Tudja, az se jó, ha össze-vissza helyezgetik az embert. Márpedig, ha kérem, csak az adódhatna. Így megvan az állandó helyem, gépem. Tulajdonképp szeretem ezt a munkát, csakhat az éjszaka meg a por.

„Nem tudom kipihenni”

Markó Sándornétól — az öszülő hajú, erős asszony a vizesfonóban dolgozik — is az előbbihez hasonló véleményeket hallok az éjszakai műszakról.

— Az olyan fárasztó valami, hogy kipihenni nem tudom — szerinte is a két műszak lenne a többgyermekesek részére megoldás.

— Mert, tessék csak elgondolni, reggel 6 órakor végzünk; aztán a piac, bevásárlás, cipekedés. S néhány óra alvás után fölkelni, folytatni az otthoni műszakkal.

Dolgosak ezek az otthoni műszakok. Háromra még mindig gondja van a négygyerekes közül. A nagylány férjhez ment már van egy kétéves unoka is. A nagyobb fia kereső már, de ő is otthon lakik, főzni, mosni kell rá is. Epp így a 15 éves fiúra és a 13 éves kislányra.

Szép bérházban, tágas lakásban laknak; a férj kapta a vállalatot, ahol áruvezető-helyettes. Összjövendük átlag 4 ezer forint, plusz a családi pótlék. Markóné közel 1600 forintot keresett a múlt hónapban. Kevesli. Az anyaggal nincs megelégedve, gubancosodik, szakad, az ilyesmi is befolyásolja a keresetét.

— Hét évig nem dolgoz-

tam, a nagyobb fiam születése után. Egy fizetésből élünk, bizony szűkösen.

Aranyat ér a 70 esztendő nagymama kezemunkája, ő is velük lakik a két és fél szobás lakásban. Nagy segítség, hogy megfőz, mire hazamennek.

„Csak aztán bírjuk-e?”

Rakonczai Jánosné, 51. éves asszony a vizesfonóban. Először akkor fakad sírva, amikor a férjéről, aztán mikor az idén érettségiző kislányáról beszélünk. Rancos, szomorú az arca. A ráncokat hét gyerek gondja gyúrte egy életen át, a szomorúság sebe friss: hónapok óta beteg fekszik otthon a férj. Agyérlemeszedés.

Hosszú még elősorolni is: két lány férjénél van már, a harmadik lány meg a fiú is a saját lábára állt, keresők. Az ikrek — Iona és László — még odahaza vannak, a 14 esztendő legkisebbel együtt. Igazi anyai szív kell ilyen nagy családot nevelni, tartani.

Előbb bedolgozóként munkálkodott Tápén a háziipari ktsz-ben, hat évvel ezelőtt jött a kenderfonóba. Kiváló dolgozó kitüntetést kapott. Idén április 4-én a Könyvűipar kiváló dolgozója kitüntetést is átvehette. Szakszervezeti bizalmi. Ilyen minőségében nemcsak a maga, hanem többek panaszát is mondja: — Kevesbedett az utóbbi időben a keresetünk. Az anyagellátás akadózik, olyankor áll az ember, alig keres valamit. Meg a létszámbélyből adódóan mindig arra a gépre kerül, ahol épp szükség van rá, ezt is úgy kellene megoldani, hogy a fizetés ne bántja. Én elég jól birom az éjszakai műszakot, nem is kívánám, hogy változzon a beosztásom, de ezen változtatni kellene.

Különösen most, hogy a férj is táppénzen van, lényeges a jó kereset. Rakonczai néni számára. — 1400 volt a múlt hónap. És ezt nagyon észreveszük. A kislányom kitűnő tanuló, érettségi után egyetemre kívánkozik, vegyész szeretne lenni. Csak azt nem tudom, bírjuk-e? — sóhajt és megint elfutja a könny a szemét.

Simai Mihály

Jól dolgoztak

Szombaton befejezte kétéves munkáját az önkéntes ifjúsági építőtáborok első csoportja. A fiatalok mindenütt derekas munkát végeztek. Somogyban például négy megyéből — Pest, Fejér, Zala, Somogy — érkezett középfélszáz diáklányok dolgoztak. Több száz mázsa cseresznyét, málnát és szamócot szedtek le, segítettek a szőlőkötözésben és a kukorica növényápolásban. Szombaton mindenütt ünnepelesen búcsúztatták a táborok lakóit és a gazdaságok vezetői a legjobb brigádokat megjutalmazták. (MTI)

Országos borverseny

Egerben szombaton befejeződött a tizenkettedik országos borverseny. Dr. Gergely István, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes záróbeszédében hangsúlyozta: A versenyre érkezett 827 borminta elbírálása után az a vélemény alakult ki, hogy a szőlő- és borkultúra fejlődése jó irányban halad hazánkban. Allami gazdaságaink, termelőszövetkezeink a korszerű agrotechnika és borkészítés alkalmazásával már most elérték a távolban előirányzott színvonalat.

Az egri 12. országos borversenyen 812 bort díjaztak. Ebből 294 arany, 374 ezüst, 85 bronz érmet kapott. Mintegy 300 bormintát javasolták a nemzetközi borversenyre.

A miniszterhelyettes bejelentette: a Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal úgy döntött, hogy a jövőben négyévenként megrendezik a világborversenyt. A magyar borászatot az a megiszteltetés érte, hogy hazánkban került sor először 1972-ben erre a minden eddiginél rangosabb borászati rendezvényre. (MTI)

PIAC Az ideai legnagyobb kínálat

Nagy piac volt szombaton. Nagy és drága. Ahol csak lehetett, ismét visszatonázatták a hétközben a boltokban kialakult árakat az egy héttel ezelőttire. Az uborka kilója most is 4-5 forint volt, de inkább 5, a meggy szebbje — annak ellenére, hogy tele volt vele a piac — makacsul tartja magát a bűvös 10-12 forint és azon felül.

A primőrök közül ezúttal az őszibarack okozott meglepetést: egy hét alatt felére csökkent az ára, nagy volt a kínálat belőle. A háziaszonyoknak a kellemes meglepetést a főzelékfélék mennyisége és csökkent az ára okozta, annál kevésbé örültek a paradicsom és a zöldpaprika árfolyamának, ezek megvétele még mindig fényűzésnek számít. A piac egyébként a magánkereskedők jóvoltából volt ilyen gazdag a mihályteleki Új Élet Termelőszövetkezet pavilonjában például kirívóan gyege volt a választék, sőt a minőség is, és indokolatlanul magas az ár (uborka 5 forint, káposzta 1,16), javulást mutatott a Móra Tsz és a MÉK az előző hetekhez viszonyítva. Volt ezúttal elég csirke is: 2 ezer darab a MÉK, az ÉLIKER, az FMSZ és a szakcsoport ketreceiben 29-30 forintért. A csanád-alberti Május 1. Tsz nevelte csirkéket 31 forintjával kapkodták el fél nyolcra. A magánosok árai ezúttal is csillogászatok voltak: átlago-

Aru	ára	-tól -ig
főzőtök kg	1	1,20
zöldborsó kg	6	8
zöldbab kg	6	8
újburgonya kg	3	6
uborka kg	3	5
paradicsom kg	18	22
zöldpaprika db	0,70	2
zöldhagyma csomója	1	2,50
karalábé csomója	2	2,50
gyökér csomója	1	2,50
sárgarépa csomója	1	1,80
saláta db	1,20	1,50
őszibarack kg	6	10
sárgabarack kg	5	7
cseresznye kg	7	12
meggy kg	6	12
alma kg	4	5
körte kg	3	4
földieper kg	10	12
ribizli kg	15	17
málna kb	18	20
tojás db	1,40	
vágni való csirke kg	29	30

Változó cipőárak

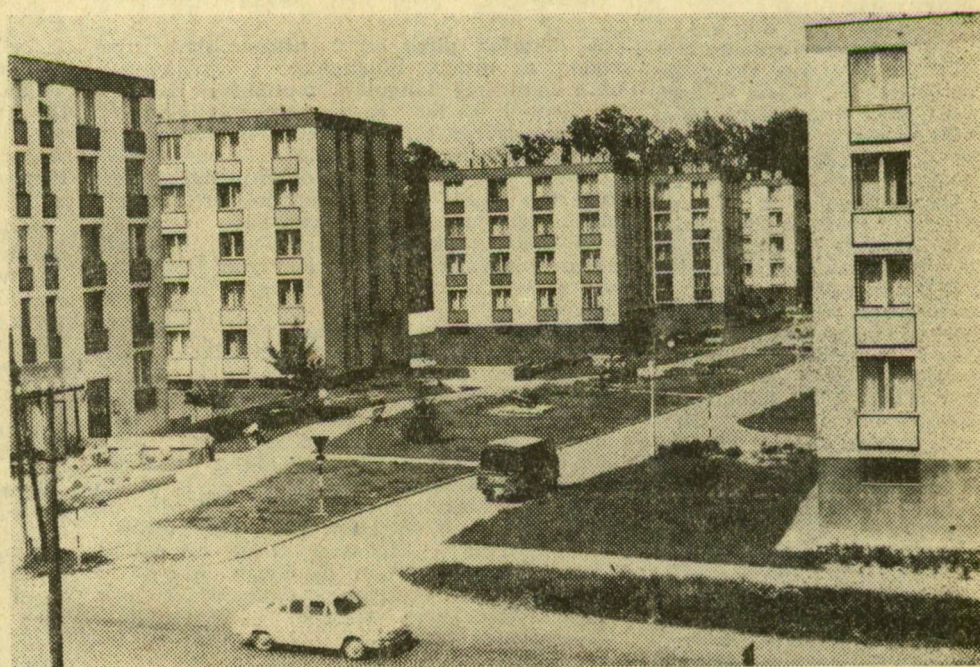
Július 1-től életbe lép a cipők egyszerűsített forgalmi adó-rendszere, összhangban a fogyasztói árrendszer tökéletesítésével. A lábbelik fogyasztói árát július 1-től az eddigi 251 helyett húszféle forgalmi adó-kulccsal képezik, így az azonos jellegű cipők forgami adója egyforma lesz.

Az új adókulccsal képezett árak helyesben tükrözik majd a ráfordítási arányokat. A forgalmi adó egyszerűsítése egyes lábbeliknél, választékoknál különféle mérté-

kü áremelkedésekkel és ár-csökkenésekkel jár. Az árváltozásokban kifejezésre jut a készbőr termelési árának csökkenése is. A vásárlók számára általában kedvező ármegoldás várható azoknál a cipőknél, amelyeknek a felsőrése bőr helyettesítő anyagból készül. A gumilábbelik ára körülbelül 10-20 százalékkal csökken.

Az árak nem azonnal, hanem folyamatosan, fokozatosan változnak.

Épült: 1957—1969

Kockaházak Odesz-szában

(112.) Az új városrész liget felőli oldalán 14 egyforma kockaházból alakult ki épületcsoport. A tervezők — Türkössi Attila és Nagy János — szellemesen aknázták ki a terep szintkülönbségeit, süllyesztett, a forgalomtól védett járóútvonalokat, pihenőterületeket hozva létre ily módon.

VASÁRNAP, 1969. JÚNIUS 29.

DEL-MAGYARORSZÁG 5